PLA DE MESURES ANTIFRAU

FUNDACIO ANTIC HOSPITAL SANT JAUME D'OLOT

Annex II.- Mapa de riscos i matriu d´avaluació

El present Annex incorpora un Mapa inicial de riscos essencialment bolcat en determinats àmbits (contractació pública, subvencions, organització i gestió) que són sens dubte les esferes de l'actuació de l'entitat especialment implicades pel que fa a la gestió dels recursos financers provinents dels fons europeus del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

Al Pla de mesures antifrau ja es recullen aspectes conceptuals i normatius sobre la transcendència de que s'adopti un enfocament proactiu d'avaluació de riscos amb la finalitat de mitigar la irrupció puntual o sistèmica d'irregularitats administratives, frau, corrupció i conflictes d'interessos a la gestió dels fons europeus, a fi de garantir el principi de bona gestió financera i el de protecció dels interessos financers de la Unió Europea, que són la premissa per la qual aquesta Fundació ha aprovat aquest pla.

El Pla de mesures antifrau és un instrument viu, i això es materialitza particularment en l'àmbit de l'avaluació de riscos, atès que conforme la Fundació vagi assumint, com a entitat beneficiària o receptora, l'execució d'àmbits puntuals o actuacions vinculades amb la gestió de fons europeus en el marc de projectes, subprojectes o línies d'acció, s'advertirà amb tota probabilitat que els àmbits o les actuacions definides com a riscos s'han d'ampliar, modificar o adaptar.

Per tant, el Mapa d'avaluació de riscos que s'aporta és provisional i està subjecte a canvis i revisions. Aquest Mapa presta més atenció a l'àmbit de la contractació pública, sens perjudici que es pugui ampliar també a l'àrea de subvencions i d'organització, gestió economicofinancera i gestió de personal.

Sota les premisses indicades, l'avaluació inicial de riscos es duu a terme a través de la identificació de l'àmbit de risc, la probabilitat que aquest risc es produeixi i l'impacte o la gravetat que pugui generar, concretant així el risc brut, de tal manera que un cop determinat aquest s'adoptin mesures per evitar o mitigar-ne la concreció, tot i partint del plantejament que el risc zero no existeix; però sí que es poden implantar mesures preventives, de detecció i correcció que pal·liïn aquests efectes.

En la matriu d'avaluació de risc ens trobem amb els següents conceptes:

- Risc: contratemps o esdeveniment advers junt amb les seves conseqüències negatives associades.

- Risc brut: nivell de risc de cadascun dels riscos predefinits en l'eina i dels indicadors de risc associats a ells, calculat a partir de l'impacte i de la probabilitat definits inicialment sense tenir en compte l'efecte dels controls existents o previstos en el futur

- Risc net: nivell de risc de cadascun dels riscos predefinits en l'eina i dels indicadors de risc associats a ells, calculat a partir de l'impacte i de la probabilitat de cada risc una vegada valorada l'existència i l'eficàcia dels controls implementats a l'entitat per a cadascun dels indicadors.

- Risc objectiu: nivell de risc de cadascun dels riscos predefinitis en l'eina i dels indicadors associats a ells, calculat tenint en compte l'efecte dels controls previstos per l'entitat per reduir el risc net.

- Impacte del risc: impacte o cost (tant econòmic com de reputació, operatiu o en altres termes) que tindria per a l'organització el fet que el risc arribés a materialitzar-se. S'ha de valorar segons:

1	***Impacte limitat***	El cost per a l'organització que el risc es materialitzi seria limitat o baix, tant des d'un punt de vista econòmic com reputacional o operatiu.
2	***Impacte mig***	El cost per a l'organització que el risc es materialitzi seria mig, ja que la característica del risc no és especialment significativa, tant des d'un punt de vista econòmic, com reputacional o operatiu.
3	***Impacte significatiu***	El cost per l'organització que el risc es materialitzi seria significatiu, ja que la característica del risc és especialment rellevant o perquè hi ha diferents beneficiaris involucrats, tant des d'un punt de vista econòmic com reputacional o operatiu.
4	***Impacte greu***	El cost per l'organització que el risc es materialitzi seria greu, tant des d'un punt de vista econòmic com reputacional.

- Probabilitat del risc: probabilitat que el risc es materialitzi. S'ha de valorar de 1 a 4 segons:

1	***Passarà en molts pocs casos***
2	***Pot passar alguna vegada***

3	***És probable que passi***
4	***Passarà amb freqüència***

L'eina d'avaluació té un caràcter "semàfor", classificant cada risc (brut, net o objectiu) en acceptable (verd), significatiu (groc)o greu (vermell) en base a la valoració de l'impacte i de la probabilitat del risc per a cada indicador (segons la següent taula):

Matriu de riscos:

IMPACTE	Impacte greu	**4**				
	Impacte significatiu	**3**				
	Impacte mig	**2**				
	Impacte limitat	**1**				
			1	**2**	**3**	**4**
			Passarà en molts pocs casos	Pot passar alguna vegada	És probable que passi	Passarà amb freqüència
			PROBABILITAT			

En base a l'impacte i la probabilitat assignats, podrem calcular la Classificació del risc:

	Acceptable	Puntuació de 1,00 a 3,00
	Significatiu	Puntuació de 3,01 a 6,00
	Greu	Puntuació de 6,01 a 16,00

Els passos fonamental per l'ús de l'eina son:

1. <u>Valoració inicial del risc brut:</u> estimació quantitativa del risc que es produeixi un tipus de frau, corrupció, conflicte d'interessos o doble finançament determinat, basat en la valoració de la seva probabilitat i impacte (risc brut) d'acord amb les taules abans comentades.

Amb aquesta valoració, s'obtindrà la classificació del risc brut, d'acord amb la taula Classificació del risc abans comentada.

2. Avaluació de la eficàcia dels controls existents: la valoració de l'eficàcia dels controls que tenen actualment l'entitat en marxa per posar solució al risc brut.
3. Re-avaluació del risc tenint en compte l'efecte dels controls existents i la seva eficàcia (Risc net): la valoració del risc net després de tenir en compte l'efectivitat i l'efecte dels controls que poden estar en marxa (és a dir, la situació tal i com està en el moment de l'avaluació).

Amb aquesta valoració, s'obtindrà la classificació del risc net, d'acord amb la taula Classificació del risc abans comentada.

4. Establiment de controls addicionals per mitigar el risc: la valoració de l'efecte sobre el risc net que poden tenir els controls atenuants que es plantegin establir.
5. Risc objectiu: valoració del risc objectiu, és a dir, del nivell de risc que es consideri admissible després de la posada en marxa de controls efectius.

Amb aquesta valoració, s'obtindrà la classificació del risc objectiu, d'acord amb la taula Classificació del risc abans comentada.

Els riscos que s'exposen procedeixen, pel que respecta a la contractació, de la matriu de riscos del Fons Social Europeu que s'ha adaptat i simplificat per a les entitats locals de mida petita.

D'altra banda, la informació d'aquest document referent al Mapa de riscos i matriu d'avaluació es basa en la documentació publicada pel Ministerio de Hacienda y Función Pública en els següents documents:

- A.Guía Medidas Antifraude ejecución PRTR
- Anexo I. Guia Medidas Antifraude MATRIZ PMA PRTR SNCA

- Anexo II. Guia Medidas Antifraude_Listado BR y controles
- Anexo III. Guia Medidas Antifraude_EPPO CRIME REPORT_ES

Finalment fer esment que de moment, la Comissió Europea no ha elaborat cap matriu de riscos per als fons europeus vinculats al Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

I. RISCOS EN MATERIA DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA

Àmbit del risc: CONTRATACIÓ	**Risc**	**Probabilitat** • **Passarà amb freqüència (4)** • **És probable que passi (3)** • **Pot passar alguna vegada (2)** • **Passarà en molts pocs casos (1)**	**Impacte** • **Greu (4)** • **Significatiu (3)** • **Mig (2)** • **Limitat (1)**	**Classificació del risc** • **Greu (de 6,01 a 16,00)** • **Significatiu (de 3,01 a 6,00)** • **Acceptable (de 1,00 a 3,00)**
CONTRACTES MENORS	Ús constant i reiterat dels contractes menors	1	1	1
	Fraccionar objecte de contractes per acudir a la contractació menor	1	1	1
	Adjudicacions directes sense demanar ofertes i sense valorar-les	1	1	1
PLECS	Plecs que es redacten a favor d'un licitador	1	1	1
	Plecs més restrictius que en procediments similars	1	1	1
OFERTES	Una única oferta	1	1	1
MANIPULACIÓ PRODECIMENT	Contracte fraccionat	1	1	1

	Desert i es torna a convocar	1	1	1
PRÀCTIQUES COL·LUSÒRIES	Acords entre licitadors	1	1	1
	L'adjudicatari subcontracta a altres licitadors	2	1	2
CONFLICTES D'INTERESSOS	Empleat que cerca informació sobre processos de licitació sense ser de la seva competència	1	1	1
	Vinculacions familiars entre membre de l'òrgan de contractació i licitadors	1	1	1
	Vinculacions empresarials prèvies entre membre de l'òrgan de contractació i licitadors	1	1	1
	Reiteració d'adjudicacions en un mateix licitador	2	1	2
	Acceptació continuada d'ofertes amb preus elevats	1	1	1
	Els membres de l'òrgan de contractació no han subscrit DACI	1	1	1
	Els membres dels òrgans de contractació i els càrrecs representatius no han subscrit les Declaracions d'activitats ni de béns	1	1	1

CONFLICTE D´INTERESSOS	Indicis de que membre òrgan de contractació pogués estar rebent contraprestacions indegudes	1	1	1
	Socialització entre empleat i proveïdor	1	1	1
MANIPULACIÓ EN VALORACIÓ TÈCNICA I/O ECONÒMICA DE LES OFERTES	Els criteris d'adjudicació no estan suficientment detallats o no es recullen als plecs	1	1	1
	Acceptació de baixa temerària sense haver-se justificat adequadament pel licitador	1	1	1
	Absència de procediments de control	1	2	2
	Indicis de canvi d'ofertes després de la seva recepció	1	1	1
	Valoracions no suficientment motivades	1	1	1
	Ofertes excloses per errors o raons dubtoses	1	2	2
	Queixes dels licitadors	1	1	1
IRREGULARITATS EN LA FORMALITZACIÓ DEL CONTRACTE	El contracte formalitzat altera els termes de l'adjudicació	1	1	1
	Manca de coincidència entre adjudicatari i el signatari del contracte	1	1	1

	Demores injustificades de la signatura del contracte	1	1	1
	Inexistència de contracte o pressupost de l'encàrrec acceptat (en el cas de contractes menors)	1	1	1
INCOMPLIMENT D'OBLIGACIONS O IRREGULARITATS EN LA PRESTACIÓ QUE BENEFICIEN L'ADJUDICATARI	Prestació en termes inferiors al que estipula el contracte	1	1	1
	Manca de reciprocitat en les prestacions recollides en el contracte	1	1	1
	Canvis en la prestació sense causa raonable justificada	1	1	1
FALSETAT DOCUMENTAL	Documentació falsificada presentada pels licitadors en el procés de selecció d'ofertes	1	2	2
	Manipulació de costos o facturació per incloure càrrecs incorrectes	1	1	1
AUDITÒRIA CONTRACTES	La documentació que obra a l'expedient de contractació és insuficient i no es pot fer l'auditoria	1	1	1

II.- RISCOS EN MATÈRIA DE SUBVENCIONS

Risc	Probabilitat • Passarà amb freqüència (4) • És probable que passi (3) • Pot passar alguna vegada (2) • 1Passarà en m1olts pocs casos (1)	Impacte • Greu (4) • Significatiu (3) • Mig (2) • Limitat (1)	Classificació del risc • Greu (de 6,01 a 16,00) • Significatiu (de 3,01 a 6,00) • Acceptable (de 1,00 a 3,00)
LIMITACIÓ CONCURRENCIA			
S'incompleixen els principis d'objectivitat, igualtat i no-discriminació en la selecció de beneficiaris. No se segueix un criteri homogeni per a la selecció de beneficiaris	1	1	1
Inobservança dels terminis establerts a les bases reguladores/convocatòria per a la presentació de sol·licituds.	1	1	1
S'incompleixen els principis d'objectivitat, igualtat i no discriminació en la selecció de beneficiaris. No se segueix un criteri homogeni per a la selecció de beneficiaris.	1	1	1
TRACTE DESCRIMINATORI			
S'incompleixen els principis d'objectivitat, igualtat i no discriminació en la selecció de beneficiaris. No segueix un criteri homogeni per a la selecció de beneficiaris.	1	1	1
CONFLICTES D'INTERÈS			
S'ha influït de forma deliberada en l'avaluació i la selecció dels beneficiaris, afavorint-ne algun d'ells, donant tracte preferent o pressionant altres membres de la comissió	1	1	1
DESVIACIÓ DE L'OBJECTE			
Inobservança de la finalitat establerta a la normativa reguladora	1	1	1

de la subvenció per part del beneficiari o manca d'execució			
FALSEDAT DOCUMENTAL			
Es constata l'existència de documents o declaracions falses presentades pels sol·licitants	1	1	1
S'ha manipulat el suport documental de justificació de despeses	1	1	1
AUDITORIES			
L'entitat obvia la correcta documentació de l'operació que permetria garantir la pista de l'auditoria	1	1	1
La convocatòria eludeix la manera com s'han de documentar les diferents despeses derivades de l'operació	1	1	1

III.- RISCOS ORGANITZATIUS I DE GESTIÓ DE PERSONES EN L'EXECUCIÓ DE FONS EUROPEUS

Risc	Probabilitat • Passarà amb freqüència (4) • És probable que passi (3) • Pot passar alguna vegada (2) • Passarà en molts pocs casos (1)	Impacte • Greu (4) • Significatiu (3) • Mig (2) • Limitat (1)	Classificació del risc • Greu (de 6,01 a 16,00) • Significatiu (de 3,01 a 6,00) • Acceptable (de 1,00 a 3,00)
Manca Comissió Tècnica en la gestió de fons	1	1	1
Absència de sistemes de concertació institucional en l'execució de fons europeus	1	1	1
Externalitzar tasques de gestió de fons que tinguin relació directa o indirecta amb potestats públiques i amb funcions d'autoritat	1	1	1
Disposar d'una organització obsoleta, només funcional i no adaptada a la gestió de fons europeus	1	1	1
GESTIÓ ECONOMICA I FINANCERA			
No separar adequadament les tasques de gestió, control i pagament en l'execució dels fons (Amb les limitacions de la Secretaria-Intervenció, se n'haurà de deixar constància)	1	1	1
Insuficiència de mitjans de gestió en l'àmbit econòmic financer	1	1	1
RECURSOS HUMANS			
No fomentar la realització d'accions d'enfortiment professional o accions singulars (formació, RRHH, integritat) en matèria de contractació pública	1	1	1
No fomentar la realització d'accions d'enfortiment professional o accions singulars (formació, RRHH,	1	1	1

integritat) en matèria de gestió econòmica financera			
No incorporar les eines de prevenció, detecció i correcció de les irregularitats, el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos en els sistemes de control intern si no és entitat executora	1	1	1
En cas de ser entitat executora, no incorporar les eines de prevenció, detecció i correcció de les irregularitats, el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos en els sistemes de control intern	1	1	1
Abusar reiteradament de nomenaments interins i de personal contractat laboral temporal sense exigir competències professionals qualificades i estàndards d'integritat elevats	1	1	1
Manca de personal tècnic en matèria de contractació pública o personal escassament format	1	1	1